

Valencià: llengua i literatura

Sabers bàsics Curs 2024-2025

1r ESO

LÈXIC

Els noms de persona
Els adjectius sobre la personalitat
Les frases fetes
Noms d'espècies, llegums i hortalisses
Les paraules del teatre
Les onomatopeies i els adjectius
Els verbs de dicció
Els camps semàntics
La derivació: els prefixos i els sufixos
La composició
Els préstecs i els barbarismes
La polisèmia i l'homonímia
La sinonímia i l'antonímia
Les frases fetes i els refranys
Les paraules tabú i els eufemismes

TIPUS DE TEXT

La conversa i l'entrevista
El retrat
La narració en primera persona
La narració en tercera persona
La descripció de llocs i objectes
El diàleg teatral
Els textos amb imatges
El poema
El monòleg literari

GRAMÀTICA

La paraula
Les categories gramaticals
Els sintagma, la frase i l'oració
Les modalitats oracionals
El subjecte i el predicat
La concordança
Els pronoms personals forts
El predicat (nominal i verbal)
L'oració copulativa
Els verbs ser i estar
Els pronoms febles
Les conjugacions verbals
Els modes verbals
Les formes no personals

ORTOGRAFIA

L'alfabet
Els dígrafs i les lletres compostes
L'ús del punt i de la coma
Les vocals
Els diftongs i els hiats

La síl·laba
L'accentuació
La dièresi
L'article i l'apòstrof
Els signes de puntuació
L'ús de l i l·l
L'ús de la h
L'ús de les majúscules
Les lletres que representen la esse sonora i la esse sorda
Les lletres g i j i els dígrafs tg i tj
L'ús de x, ix, tx i ig

LITERATURA

Els gèneres literaris
La narrativa juvenil
El diari literari
La literatura popular
La novel·la de ciència-ficció
Els gèneres teatrals
Els àlbums il·lustrats i les infografies
La cançó
El monòleg teatral

Lectures obligatòries

- Jules Verne, *La volta al món en 80 dies*, Bromera.
- Silvestre Vilaplana, *El triangle rosa*, Bromera.
- Eric Wilson, *Assassinat en el Canadian Express*, Bromera.

2n ESO

LÈXIC

Diversitat lingüística a Europa.
El registre col·loquial.
El registre estàndard.
La derivació. Casos especials.
Préstecs, neologismes i barbarismes.
Paraules tabú i eufemismes.
Les unitats fraseològiques.
Les abreviacions.
Els falsos sinònims.

TIPUS DE TEXT

L'assaig.
La ressenya.
El correu electrònic i la missatgeria instantània.
El text predictiu.
El discurs oral.
El text instructiu.
La carta personal.

GRAMÀTICA

Les definicions: Els adjectius.
Gènere i nombre del nom: Casos especials. Canvi de significat segons el gènere. Concordança amb l'adjectiu.
Els elements del verb: Persona, nombre, temps, aspecte, veu i mode.
Els temps verbals: Verbs regulars i verbs irregulars.
Els pronoms personals forts.
Els pronoms interrogatius Els pronoms febles: forma i funció.
Les preposicions i les conjuncions Oracions personals i impersonals.
Oracions simples i compostes Oracions compostes: coordinades i subordinades.

ORTOGRAFIA

Sons i grafies.
La síl·laba. La separació sil·làbica. Diftongs i hiats L'accent i la dièresi.
L'accent diacrític.
L'escriptura dels numerals.
L'ortografia dels pronoms febles.
Els signes de puntuació.
Majúscules i minúscules.

LITERATURA

L'assaig literari.
Els límits de la literatura.
La narrativa segons l'extensió: Microrelats, contes i novel·les.
La narrativa de ciència-ficció.
La novel·la històrica, d'aventures i d'amor.
Les dimensions del teatre.

Lectures obligatòries

- Paqual Alapont / Vicente Garrido, *L'infern de Marta*, Bromera.
- Angela Sommer-Bodenburg, *Històries de por*, Bromera.
- Vicent Vila, *Contes de les mil i una nits*, Bromera.

3r ESO

LÈXIC

La literatura
Els camps semàntics
L'economia
La geografia
Els instruments musicals
Els adjectius valoratius
Les frases fetes
Les sigles i els acrònims
Les paraules compostes
Les paraules habilitades
Les paraules derivades
Els sinònims
Els col·loquialismes i els cultismes
La denotació i la connotació
Els préstecs
Els barbarismes

TIPUS DE TEXT

La notícia
L'article d'opinió
L'entrevista
El conte
El poema
El guió cinematogràfic
La novel·la
L'ordre en la narració
El text expositiu
La descripció de personatges

GRAMÀTICA

Les categories gramaticals
Els constituents bàsics de l'oració
Els sintagmes
Les funcions dins de l'oració
Els pronoms personals
Les combinacions de pronoms febles
L'oració simple i l'oració composta
Les oracions compostes coordinades
L'expressió de l'obligatorietat
Les oracions subordinades
Els pronoms relatius

ORTOGRAFIA

L'apostrofació
Els diftongs i els hiats
Els dígrafs
La separació de síl·labes
L'accentuació
La dièresi
Les lletres que representen la esse sonora i la esse sorda
Les lletres g i j i els dígrafs tg i tj
La lletra x, l'aplec ix i els dígrafs tx i ig
L'escriptura dels numerals
Els signes de puntuació

SOCIOLINGÜÍSTICA

Les llengües del món

Monolingüisme i plurilingüisme

Els tipus de bilingüisme

Les varietats geogràfiques: bloc occidental i bloc oriental

El valencià

El conflicte lingüístic

Les interferències lingüístiques

La substitució lingüística

LITERATURA

Les cròniques medievals

La prosa literària: Ramon Llull

La poesia trobadoresca

L'humanisme

La literatura religiosa i moralitzant

La poesia del segle XV

Jaume Roig

Isabel de Villena

La valenciana prosa

Les novel·les cavalleresques: *Tirant lo Blanc* i *Curial i Güelfa*

El teatre medieval: el *Misteri d'Elx*

La literatura del segle XVI

La literatura barroca

La Il·lustració i el Neoclassicisme

Lectures obligatòries

- Carlos Ruiz Zafón, *El príncep de la boira*, Labutxaca.
- Jordi Sierra i Fabra, *Somnis trencats*, Bromera.
- Silvestre Vilaplana, *Les urpes del diable*, Marfil.

4t ESO

LÈXIC

Les gramàtiques normatives
Els diccionaris en línia
Les enciclopèdies
Els traductors automàtics
Les eines de correcció en els processadors de textos, el correu electrònic o el telèfon mòbil.
Les abreviatures i els símbols
Les sigles i els acrònims
Els prefixos i els sufixos grecollatins
Les locucions llatines.

TIPUS DE TEXT

La columna periodística
La publicitat comercial i la institucional
El fullet informatiu
El currículum i la carta de presentació
El discurs públic
La biografia novel·lada
L'article de divulgació
L'entrevista de treball
La narrativa breu

GRAMÀTICA

Usos generals de *ser* i *estar*
L'article neutre
Usos habituals de les preposicions àtones. Canvi i caiguda de preposicions davant de *que*
Usos de *per* i *per a*
Les perífrasis verbals
Verbs irregulars velaritzats més habituals
Verbs irregulars amb canvis vocàlics
Oracions subordinades consecutives i concessives, condicionals, finals i comparatives

ORTOGRAFIA

El sistema vocàlic. Interferències vocàliques
Vocals en contacte: elisions i altres fenòmens de fonètica sintàctica. L'harmonia vocàlica.
El sistema consonàntic. El punt d'articulació, el mode d'articulació i la sonoritat.
Fenòmens consonàntics: ensordiment, sonorització, emmudiment i geminació
Les consonants oclusives en posició final
Distinció d'homòfons i parònims habituals. La funció distintiva de l'accent diacrític
El guionet en numerals, paraules compostes i combinacions de pronoms febles
Els guionets llarg, els parèntesis i les cometes
Les majúscules, la cursiva i la negreta

LITERATURA

El romanticisme i el realisme. La Renaixença
El modernisme
El noucentisme
Les avantguardes
La poesia de postguerra
La narrativa de postguerra
El teatre de postguerra
L'assaig de postguerra
La literatura actual

LLENGUA I SOCIETAT

La Renaixença: la recerca d'un model lingüístic: culte i popular
El modernisme: la recerca d'un model lingüístic culte.
El procés de normativització de la llengua

L'estàndard i els mitjans de comunicació
El bilingüisme
El conflicte lingüístic i la substitució lingüística
Actituds lingüístiques i prejudicis
Els estereotips i el llenguatge discriminatori
La situació actual del valencià.

Lectures obligatòries

Narrativa. Un llibre a triar entre:

- Pere Calders, *Invasió subtil i altres contes*, Educaula.
- Vicenç Pagès Jordà, *Carta a la reina d'Anglaterra*, Estrella Polar.
- Mercè Rodoreda, *La plaça del Diamant*, Bromera.
- Carles Soldevila, *Valentina*, Labutxaca.

Teatre. Un llibre a triar entre:

- Josep Maria Benet i Jornet, *Berenàveu a les fosques*, Educaula.
- Ira Levin, *Trampa mortal*, Bromera.
- Marta Moreno Pizarro, *Franz i Marion*, Bromera.
- Rodolf Sirera, *El verí del teatre*, Edicions 62 / Educaula.

Poesia

- Vicent Andrés Estellés, *Llibre de Meravelles*, 3i4.

1r BATXILLERAT

LES LLENGÜES I ELS PARLANTS

Els elements de la comunicació i les funcions del llenguatge

La variació lingüística: tipus de varietats

La variació diastràtica

La variació diatòpica: els dialectes

La variació diafàsica: els registres

La variació diacrònica: neologismes i arcaïsmes.

Llengües en contacte: bilingüisme, diglòssia, conflicte lingüístic i normalització.

LA LINGÜÍSTICA DEL TEXT

Tipus i gèneres textuais

Les propietats textuais

L'adequació: el registre, la dixi, la polifonia i el discurs citat.

La coherència: la selecció i organització de la informació, les isotopies.

La cohesió: la connexió, els mecanismes de referència.

GRAMÀTICA

L'oració. Els constituents oracionals.

L'accentuació i la dièresi.

L'apostrofació i la contracció.

Principals grafies i sons.

Els connectors: connexió oracional i connexió textual.

Les categories i les funcions.

Les oracions impersonals.

La passiva.

LITERATURA

La poesia trobadoresca. Els trobadors i els joglars.

Les cròniques medievals.

La literatura religiosa de la baixa edat mitjana: Ramon Llull, Francesc Eiximenis i Vicent Ferrer.

L'humanisme: Bernat Metge.

La dona en la literatura del Segle d'Or: Jordi de Sant Jordi, Ausiàs March, Jaume Roig, Isabel de Villena i Joan Roís de Corella.

La novel·la cavalleresca del Segle d'Or: *Tirant lo Blanc* i *Curial i Güelfa*.

La literatura de l'edat moderna: Renaixement, Barroc i Neoclassicisme.

La literatura del segle XIX. El romanticisme i la Renaixença. El realisme i el naturalisme.

Lectures obligatòries

1a avaluació

- Ramon Llull, *Llibre de les bèsties*, Sembra.

2a avaluació

Un llibre a triar entre:

- Àngel Guimerà, *La filla del mar*, Bromera.
- Àngel Guimerà, *Terra baixa*, Bromera.

3a avaluació

Un llibre a triar entre:

- Narcís Oller, *La bogeria*, Educaula.
- Narcís Oller, *L'escanyapobres*, Educaula.
- Narcís Oller, *Pilar Prim*, Bromera.

Literatura universal (1r Batx)

LITERATURA DEL JO

Poesia.

Literatura del jo: diaris, memòries, autobiografies, cartes, ficció autobiogràfica.

Narrativa ficcional existencialista.

EL TEATRE

Gèneres teatrals

Espectacles teatrals

IMAGINAR-SE EL MON: MONS IMAGINATS I MONS REALS

Mitologies.

Herois i heroïnes.

Viatges reals i imaginaris.

Espais y criatures fantàstiques.

Utopies, distopies, ciència ficció.

Bildungsroman o novel·la de formació.

Espais privats i espais públics.

Desigualtats, discriminació, violències.

Guerra i revolució.

Migracions i identitats culturals.

Colonialisme i emancipació: feminisme i descolonització.

La literatura de aventures i la novel·la policíaca.

Literatura de terror.

L'ésser humà, els animals i la natura.

LA LITERATURA D'IDEES: L'ASSAIG

Lectures obligatòries

1a avaluació

- Sòfocles, *Èdip rei*
- William Shakespeare, *Hamlet*

2a avaluació

- Dos obres a triar entre:
  - Charles Baudelaire, *Les flors del mal*
  - Charlotte Delbo, *La mesura dels nostres dies*
  - Vivian Gornick, *Vincles ferotges*
  - Elizabeth Hardwick, *Nits d'insomni*
  - Imre Kertész, *Jo, un altre*
  - Philip Larkin (poesia)
  - Francesco Petrarca, *Cançoner*
  - Blaise Pascal, *Pensaments*
  - Sylvia Plath (poesia)
  - Arthur Rimbaud, *Una temporada en l'infern*
  - Charles Simic (poesia)
  - Wisława Szymborska (poesia)

3a avaluació

- Franz Kafka, *La metamorfosi*
- Una obra a triar entre:
  - Dante Alighieri, *Divina comèdia: Infern* (cants I-VIII)
  - Jane Austen, *Orgull i prejudici*
  - Honoré de Balzac, *Les il·lusions perdudes*
  - Honoré de Balzac, *L'obra mestra desconeguda*
  - Ray Bradbury, *Farenheit 451*
  - Mikhaïl Bulgàkov, *El Mestre i Margarita*

- Albert Camus, *La pesta*
- John Cheever (contes)
- Fiódor Dostoievski, *Crim i càstig*
- Fiódor Dostoievski, *El doble*
- Fiódor Dostoievski, *El jugador*
- Gustave Flaubert, *Madame Bovary*
- J. W. Goethe, *Les afinitats electives*
- Homer, *Odissea*
- James Joyce, *Dublínesos*
- James Joyce, *Retrat de l'artista adolescent*
- Herman Melville, *Bartleby, l'escrivent*
- George Orwell, *1984*
- Ovidi, *Metamorfosis*
- Eça de Queirós, *El cosí Basílio*
- Eça de Queirós, *El crim de mossén Amaro*
- Lev Tolstoi, *Anna Karenina*
- Lev Tolstoi, *La mort d'Ivan Ilitx*
- Oscar Wilde, *El retrat de Dorian Gray*

2n BATXILLERAT

ESTUDI DEL DISCURS

Lingüística textual

Text i comunicació
Les propietats textuais

Coherència semàntica

El tema i els subtemes. El resum
La selecció de la informació
La progressió temàtica
L'estructura
Les isotopies

Adequació pragmàtica

Àmbit d'ús, intenció comunicativa i canal
La tipologia textual i el gènere
Les funcions del llenguatge
Pressuposicions i informació implícita
Les veus del discurs i la intertextualitat
La presència de l'emissor: dixi, modalització i impersonalització
La variació lingüística

Cohesió sintàctica

La referència
La connectivitat
La modalitat oracional

ESTUDI DE LA LLENGUA

Fonètica i fonologia

Vocals obertes i tancades
Consonants sibilants sordes i sonores
Consonants palatals sordes i sonores
Enllaços fonètics

Morfosintaxi

Els connectors
El verb. Les perífrasis verbals.
Els complements i les funcions
Els pronoms personals i adverbials. Els relatius
Classes d'oracions. Oració simple i oració composta

Lèxic

Les relacions lèxiques
La variació lèxica: els geosinònims

EL DISCURS LITERARI

El modernisme
El noucentisme
Les avantguardes
La narrativa des de la postguerra fins l'actualitat
Mercè Rodoreda i *La plaça del Diamant*
La poesia des de la postguerra fins l'actualitat
Vicent Andrés Estellés i *Llibre de meravelles*
El teatre. Evolució de les formes dramàtiques des de la postguerra fins els nostres dies
Rodolf Sirera i *El verí del teatre*
L'assaig des de la postguerra fins l'actualitat

Joan Fuster i *Diccionari per a ociosos*

Lectures obligatòries

1a avaluació

Mercè Rodoreda, *La plaça del Diamant*, Bromera.

2a avaluació

Rodolf Sirera, *El verí del teatre*, Edicions 62 / Educaula.

Vicent Andrés Estellés, *Llibre de Meravelles*, 3i4.

3a avaluació

Joan Fuster, *Diccionari per a ociosos*, Edicions 62 / Educaula.

Societat i comunicació I (2n FPB)

▪ **SOCIETAT:**

- La construcció dels sistemes democràtics: la Il·lustració i les seues conseqüències.
- Els moviments democràtics des del segle XIX.
- Les preocupacions de la societat actual: igualtat d'oportunitats, medi ambient i participació ciutadana.
- La revolució de la informació i la comunicació. Els grans mitjans: característiques i influència social.
- Grans potències i conflicte colonial.
- La guerra civil europea.
- Causes i desenrotllament de la Primera Guerra Mundial i les seues conseqüències.
- Causes i desenrotllament de la Segona Guerra Mundial i les seues conseqüències.
- Els altres conflictes: la guerra civil espanyola en el seu context.
- Art contemporani.
- Valoració de les societats democràtiques: La Declaració Universal de Drets Humans i el model democràtic espanyol.
- La Constitució espanyola.

▪ **COMUNICACIÓ EN CASTELLÀ I VALENCIÀ II**

- Utilització d'estratègies de comunicació oral en castellà i valencià.

CASTELLÀ:

- Comprensió lectora.
- Textos: administratius (currículum, instància)
- Gramàtica: sintagma nominal i sintagma verbal, complements verbals.
- Ortografia: ús de les lletres: H, C / Z, G / J, Q, LL / Y, repàs regles accentuació.
- Literatura: gèneres literaris, figures retòriques
- Textos orals: característiques dels formats audiovisuals.
- L'exposició d'idees i arguments.
- Organització i preparació dels continguts: il·lació, successió i coherència i estructura.
- Utilització d'estratègies de comunicació escrita en llengua castellana.
- Diversitat lingüística espanyola.
- Presentació de textos escrits: aplicació de les normes gramaticals, ortogràfiques i tipogràfiques.
- Sintaxi: complements; frases compostes.
- Evolució de la literatura en llengua castellana des del segle XIX fins a l'actualitat.

VALENCIÀ:

- Comprensió lectora.
- Gramàtica: gènere i nombre, categories gramaticals, verbs irregulars més freqüents (ser, estar, anar, vindre, voler, beure, caure...)
- Ortografia: apòstrof i contracció, S sorda / S sonora, G / J, B / V, accent gràfic.
- Lèxic: camps semàntics relacionats en l'administració.
- Textos orals: Característiques de les conferències, xarrades o altres formats de caràcter acadèmic.
- Utilització d'estratègies de comunicació escrita en llengua valenciana.
- Presentació de textos escrits: aplicació de les normes gramaticals, ortogràfiques i tipogràfiques.
- Anàlisi lingüística de textos escrits: connectors textuais (causa, conseqüència, condició i hipòtesi) i les formes verbals en els textos.
- Evolució de la literatura en llengua valenciana des del segle XIX fins a l'actualitat.

Lectures obligatòries

Valencià:

1a i 2a avaluació: J.L. Witterich, *El secret de la mare*, Fanbooks

Castellà:

1a avaluació: David Lozano, *Valkiria. Game over*, Editorial SM

2a avaluació: Álvaro García Hernández, *TQMC*, Editorial SM